

WATER IS VAN IEDEREEN

VERKIEZINGSPROGRAMMA PvdA HHNK 2019 - 2023

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)

Samenvatting

Waterveiligheid: zacht en multifunctioneel
Klimaatrobuuste stad: water als blauwe draad
Watertekort: de waarheid kan zout zijn
Tegengaan van bodemdaling: functie volgt peil
Wegenbeheer: weg met de wegen
Meer biodiversiteit: blij met de bij
Genieten van de natuur: als een vis in het water
Schoon water: aanpak bij de bron
Energietransitie: op weg naar oneindig
Kwijtschelding: de sterkste schouders
Werkgelegenheid: eerlijk werk voor iedereen
Inwonersparticipatie: iedereen doet mee
Waterbewustzijn: bekend maakt meer bemind
Internationale solidariteit: grenzenloos zorgen voor water
Erfgoed: zonder verleden geen toekomst
Waterschapsbelastingen: de vervuiler betaalt

Onze algemene uitgangspunten 2

Onze bijzondere aandachtspunten 2

UITGESPROKEN 4

GROEN 6

SOCIAAL 7

TOT SLOT 9

Onze algemene uitgangspunten

Solidariteit met mens en aarde

Voor de PvdA is solidariteit het algemene uitgangspunt. We hebben niet alleen oog voor wie het in financiële zin of anderszins moeilijk heeft, maar zijn ook solidair met de komende generaties. Niet alleen moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, maar ook is duurzaamheid belangrijk om de generaties na ons een schoon en leefbaar Noord Holland na te laten.

Veiligheid voorop

Alle inwoners worden beschermd tegen overstromingen. Dat is dé prioriteit voor de PvdA. Voor bestaanszekerheid moeten de kust en de regionale dijken toekomstbestendig zijn.

Voldoende water

Voldoende water is een bestaansvoorwaarde en met een goed peilbeheer hebben we geen last van natte voeten en ondergelopen land. Ook is het omgekeerde van belang: er moet voldoende water zijn in tijden van droogte. In de zomer van 2018 hebben we dat weer kunnen ervaren.

Schoon water

Waterschappen dragen zorg voor schoon en gezond water om van te genieten, zowel in de stad als in het landelijk gebied. We proberen te voorkomen dat water vervuild raakt en als het nodig is zuiveren we het.

Iedereen doet mee

In de projecten van het waterschap zetten we in op ruimte voor invloed van inwoners en organisaties bij de keuzes en uitwerking.

Nadrukkelijk nodigt de PvdA de inwoners, ondernemers en organisaties uit om met initiatieven te komen die leiden tot een aangename en groen-blauwe leefomgeving.

De wereld verandert

De aarde leefbaar houden voor mens en dier, nu en in de toekomst, is een kernwaarde, een voorwaarde voor bestaanszekerheid. Hoosbuien, overstromingen en stormen komen nu vaker voor en de opwarming van de aarde heeft grote invloed op iedereen, maar vooral op de armsten. De zeespiegel stijgt, de landbouw wordt getroffen, versteende wijken lopen onder, kusten worden bedreigd. Onze inzet is dan ook

energieneutraal zijn in 2025 en vervuiling, verontreiniging en CO₂-uitstoot optimaal tegengaan.

Duurzaamheid wordt beloond, de vervuiler betaalt

De PvdA streeft naar een groen tariefsysteem: duurzaamheid wordt beloond en de vervuiler betaalt. Zowel in het watersysteem (robuuste inrichting van het bebouwde gebied) als in de waterketen (beloon afkoppelen van regenwater en laat de vervuiler betalen) willen we dat stimuleren.

Sober en doelmatig

We zijn zuinig met publieke middelen. We werken doelmatig en de beoogde resultaten zijn in verhouding met de uitgaven.

Sterk op links

Op links is de PvdA de enige partij die in alle overheidslagen is vertegenwoordigd - gemeenten, provincie, rijk en waterschappen. Ook is de PvdA bij veel andere maatschappelijke organisaties betrokken. Daardoor is PvdA in staat om onderwerpen op de agenda's te krijgen en breed draagvlak te creëren.

Onze bijzondere aandachtspunten

UITGESPROKEN

Waterveiligheid: zacht en multifunctioneel

De afgelopen jaren zijn de Hondsbossche Duinen bij Petten en de Prins Hendrik Zanddijk op Texel aangelegd. Hier zijn zachte keringen gerealiseerd waar voorheen harde dijken lagen. Zachte keringen zijn versterkingen in de vorm van duinen en vooroevers. Daardoor is het mogelijk om naast waterveiligheid ook rekening te houden met de ontwikkelingsmogelijkheden voor natuur en recreatie. Hiervoor werken we nauw samen met gemeenten, provincie, recreatieondernemers en natuurorganisaties. In alle gevallen zal de historie van de waterkering zoveel mogelijk worden gerespecteerd. De grootste dijkversterking in de komende jaren vindt plaats aan de Markermeerdijken, waar ook veel zachte versterkingen gepland zijn en fiets- en wandelpaden worden meegenomen voor gemeenten en provincie. De PvdA is voor zachte dijkversterkingen waar het kan - waaraan meerdere gebruiksfuncties kunnen worden gekoppeld en waar iedereen van kan genieten – en harde dijken waar het moet.

Klimaatrobuuste stad: water als blauwe draad

Het veranderende klimaat, met heftiger buien en periodes van droogte, vraagt erom dat bij nieuwe inrichting van bewoond gebied de zorg voor het water als een leidend principe wordt beschouwd. Een behoorlijk percentage water in bebouwd gebied, minder verstening en meer groen, gescheiden rioolstelsels, afkoppelen van regenwater en tijdelijke opvangmogelijkheden bij zware regenval moeten bijdragen aan het voorkomen van overlast. Ook worden de steden er koeler door, zodat er minder hittestress zal zijn; vooral belangrijk voor kwetsbare mensen.

Gemeenten zullen, wat de PvdA betreft, flink moeten inzetten op vergroting van het vermogen om water op te vangen en vast te houden binnen hun gemeentegrenzen. In de eigen projecten van het waterschap, zoals het eigen kantoorgebouw in Heerhugowaard, wordt het goede voorbeeld gegeven.

Watertekort: de waarheid kan zout zijn

In de zomer van 2018 is duidelijk geworden dat waterschappen ook een grote taak hebben in het optreden bij watertekorten. Droge tijden kunnen leiden tot grote problemen. Verdroging bedreigt de veendijken, de natuur en de opbrengsten van de landbouw. Bij verdroging van het veen zakt dit nog sneller dan al het geval is. Ook wordt de verzilting sterker, wat oogstschade oplevert. In onze provincie functioneren het

IJsselmeer en Markermeer als buffervoorraad zoet water, maar die voorraad is niet eindeloos.

De PvdA kiest voor een tweeledige aanpak. Adaptatie en anticipatie.

In sommige delen van ons werkgebied is het verstandig om te kijken of we de functies kunnen aanpassen aan verzilte omstandigheden, door bijvoorbeeld zilte teelten te stimuleren. Anderzijds zal het waterschap zich terdege moeten voorbereiden op langdurige droogteperiodes: goed onderhoud van de watergangen om het watertransport gaande te houden, bewaking van de kwaliteit van de veendijken, een aangepast regiem voor de schutsluizen en goede afspraken met de landbouw over maatregelen bij een daadwerkelijk tekort aan zoet water.

Het IJssel- en Markermeer, onze watervoorraad, zal in het voorjaar ruim gevuld moeten zijn om ons door droge tijden heen te helpen.

Tegengaan van bodemdaling: functie volgt peil

Van oudsher wordt het waterpeil in onze polders aangepast aan het gebruik van het land. Als het boerenland door oxidatie van het veen lager kwam te liggen werd het waterpeil ook weer verlaagd, zodat de koeien droge voeten hielden. Steeds breder wordt nu beseft dat we onszelf daarmee naar beneden malen en tegelijk een belangrijke bron voor CO₂-uitstoot in stand houden: het oxiderende veen. De tijd is rijp om een omslag te maken en het peil niet meer aan te passen aan het landgebruik. Dat zal grote gevolgen krijgen voor het bewerken van het land. Er zal moeten worden samengewerkt met de andere overheden om tot een sociaal en economisch verantwoorde overgang te komen. Het opstellen van een gebiedsvisie, met een integrale aanpak, heeft daarbij de voorkeur. Het poldergebied bij Marken-Binnen zou een goed eerste voorbeeld zijn. Onderzoek en proeven om tot ander gebruik van het boerenland te komen verdienen onze steun. Daarbij is specifiek van belang dat wordt gestreefd naar bescherming en herstel van het veenpakket in de gebieden met veenweiden.

Wegenbeheer: weg met de wegen

Tot de introductie van trein en auto verliep het transport in Nederland nog per trekschuit en postkoets. Dat laatste geschiedde over veelal onverharde wegen en paden die in najaar en winter vaak veranderden in onbegaanbare modderpoelen. Met uitzondering van de wegen op de (regionale) dijken in beheer bij de waterschappen, die ook in het regenseizoen goed begaanbaar bleven. Zo reisde Napoleon in najaar 1811 naar Den Helder over dijkwegen. Nu, met vele provinciale en rijkswegen, vinden we dat wegenbeheer geen taak meer is voor een waterschap. In de gemeenten waar het waterschap nog het beheer van de buitenwegen uitvoert is een proces gestart om die beheertaak over te dragen; de PvdA is daar voorstander van. De komende bestuursperiode zal dit proces worden voltooid.

GROEN

Meer biodiversiteit: blij met de bij

Het waterschap is medeverantwoordelijk voor een gezonde natuur en een aantrekkelijk landschap. Met een goede manier om (bloemrijke) dijken en sloot- en wegkanten te beheren en met de strijd tegen het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen draagt het waterschap bij aan betere omstandigheden voor bijen en andere insecten, en aan een meer diverse flora en fauna. Door bij de uitvoering van werken zoals dijkversterking ook natuurontwikkeling toe te passen bevordert het waterschap eveneens een grotere biodiversiteit. Naar aanleiding van een motie heeft de PvdA de toezegging gekregen dat het schap zijn verantwoordelijkheid neemt op dit onderwerp.

Genieten van de natuur: als een vis in het water

Gezond water is belangrijk voor natuurontwikkeling en recreatie in en rond het open water (zwemmen, vissen, kanoën, schaatsen). De PvdA vindt dat iedereen, ongeacht inkomen, hiervan moet kunnen genieten. Waar mogelijk moeten waterwegen ook gebruikt kunnen worden voor recreatie en watersport. Maar dan wel met gezond water. Voorbeelden van maatregelen voor gezond water zijn natuurvriendelijke oevers en vispassages. Het toepassen van vismigratie mogelijkheden bij de aanleg van kunstwerken (zoals pompen, gemalen en stuwen) maakt het voor vissen makkelijker om deze obstakels te passeren. Ook de aanleg van speciale vispaai plekken zorgt voor een verbetering van de visstand. Gezond water is overigens niet gediend bij het gebruik van vislood. De PvdA wil hier zo snel mogelijk van af.

Schoon water: aanpak bij de bron

Schoon oppervlaktewater is als drinkwaterbron van levensbelang voor mens en dier. Bovendien is schoon water van groot belang voor de volksgezondheid en wezenlijk voor het behoud van biodiversiteit van flora en fauna.

Mest, bestrijdingsmiddelen en microverontreinigingen zijn de grote vervuilers. De PvdA heeft er de afgelopen tijd meerdere keren op aangedrongen dat naast medicijnresten ook microplastics de volle aandacht verdienen als microverontreiniging.

De PvdA wil de vervuiling zoveel mogelijk bij de bron aanpakken: handhaven op illegale lozingen, voorkomen van erfafspoeling, samenwerken met gemeenten om riooloverstorten aan te pakken, medicijnfilters op de riolering van verzorgingshuizen en ziekenhuizen, verbod van vislood, verwijderen van macroplastics.

Ondertussen blijven de rioolwaterzuiveringen van het grootste belang om het huishoudelijk afvalwater te zuiveren. Wij stimuleren innovatieve oplossingen om extra zuivering van de microverontreinigingen mogelijk te maken. Wij zijn voorstander van

verdergaande samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijf PWN in de waterketen met het oog op kostenbeheersing, efficiency en klimaatadaptatie.

Energietransitie: op weg naar oneindig

Samen met Water Natuurlijk hebben wij het initiatief genomen voor het Klimaat- en Energie Programma dat als doel heeft om in 2025 klimaatneutraal te zijn. De slibverwerking in de rioolwaterzuiveringen gebruikt de meeste energie. Hier gaan we een grote slag slaan in de energietransitie door zoveel mogelijk grondstoffen en energie terug te winnen. We willen doorgaan met het installeren van zonnepanelen voor opwekking van de energie die de zuiveringen gebruiken. We zien daarnaast mogelijkheden voor toepassing van energie uit water en het inzetten van waterstof als energiedrager. Bij de aanbesteding van werken willen we uitsluitend werken met aannemers die voor een duurzame aanpak kiezen.

SOCIAAL

Kwijtschelding: de sterkste schouders

Waterschapsbelastingen zijn voor alle inwoners gelijk. Mensen met een laag inkomen betalen dus naar verhouding meer. Onder een bepaald inkomen kan het moeilijk zijn om de belasting te betalen. Het vangnet van de kwijtschelding is daarom belangrijk. Er is afgelopen periode een verruiming van de kwijtscheldingsregeling geregeld voor AOW-ers. Ook is - op initiatief van de PvdA - de regeling van toepassing gemaakt voor ondernemers die een bijstandsuitkering ontvangen en voor huiseigenaren die 'onder water staan'. Wij willen ons ruimhartig kwijtscheldingsbeleid uitbreiden naar een eerlijke kwijtschelding voor alle ondernemers die onder bijstandsniveau leven. Een unaniem aangenomen motie daarover - van de PvdA - wordt in de loop van 2019 uitgewerkt.

Werkgelegenheid: eerlijk werk voor iedereen

We willen dat ons waterschap voldoende mogelijkheden biedt aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dat betekent dat we bij onze inkoop en aanbestedingen opdrachten verlenen aan sociale werkplaatsen en van onze opdrachtnemers verwachten dat zij een deel van de loonsom van de aanbestede opdracht gebruiken om mensen met een arbeidshandicap in de uitvoering te betrekken. Social return moet goed vastgelegd zijn.

Door een voorstel van de PvdA is social return bij inkoop en aanbestedingen niet meer vrijblijvend, maar een voorwaarde geworden. We gaan ons er hard voor maken dat ons waterschap dit daadwerkelijk gaat uitvoeren.

De PvdA wil ook dat het waterschap zorgt voor voldoende stages voor scholieren en studenten en zich inzet om leerwerkbanen te organiseren. Het waterschap heeft een eigen taakstelling op zich genomen en zal die zorgvuldig uitvoeren. Dat verwachten we ook van onze opdrachtnemers.

Inwonersparticipatie: iedereen doet mee

Het waterschap voert allerlei werkzaamheden uit ten behoeve van de inwoners in het werkgebied. Van de dagelijkse routinewerkzaamheden, zoals peilbeheer, waterzuivering, dijkbeheer en wateroverlast/-tekort tegengaan, merken onze inwoners in de regel niet veel. Het wordt een ander verhaal bij het wijzigen van de waterinfrastructuur, bijvoorbeeld de dijkversterkingsopgaven of de herziening van peilbesluiten. Bij die projecten hanteert het waterschap een gebiedsproces waar iedere belanghebbende moet mee (kunnen) doen. De goede voorbeelden uit de afgelopen periode liggen voor het oprapen. In de projecten van het waterschap willen we daarom voldoende ruimte voor invloed van inwoners en (belangen)organisaties (participatie) bij de keuze en uitwerking van varianten. Tijdens de uitvoering van projecten in de leef- en woonomgeving van onze inwoners zorgen we voor zeer regelmatige communicatie over de projecten, ook als er geen 'nieuws' is te melden. Zo versterk je niet alleen de band van de bewoners met hun gebied, maar maak je ook gebruik van hun deskundigheid.

Waterbewustzijn: bekend maakt meer beminde

De waterschappen worden door de OESO (Internationale Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) de ruggengraat genoemd van het Nederlands waterbeheer. Internationaal wordt Nederland geroemd om de kennis en kunde op het gebied van waterbeheer. Tegelijkertijd blijkt uit onderzoek dat de Nederlandse inwoner een opvallend laag waterbewustzijn heeft en zich weinig bewust is van de hoeveelheid werk die nodig is om de watertaken te kunnen uitvoeren. Ons eigen - PvdA - onderzoek heeft aangetoond dat meer bekendheid met de taken van het waterschap ertoe leidt dat men de noodzaak van het bestaan van waterschappen hoger acht. Dat motiveert de PvdA enorm om - zeker in deze tijd van grote maatschappelijke veranderingen - ons werk nog zichtbaarder te maken en mensen nog meer te betrekken. Ook het waterschap zelf zal de inwoners meer moeten informeren over de risico's die wij lopen als de watertaak niet goed wordt uitgevoerd.

Internationale solidariteit: grenzenloos zorgen voor water

Onze solidariteit is internationaal. Water is in veel landen een probleem. Bijvoorbeeld door overstromingen, of juist door toenemende droogte of door gebrek aan schoon

water. We werken samen aan programma's om schoon water en veiligheid ook elders te borgen. De PvdA heeft daar vanzelfsprekend geld voor over.

TOT SLOT

Erfgoed: zonder verleden geen toekomst

Er is, mede door de PvdA, een visie op ons watererfgoed gekomen. Daarmee staan we nadrukkelijk stil bij de betekenis van het erfgoed en de inzet van erfgoed in voorlichting, educatie en waterbewustzijn. We hebben het over voorwerpen, landschappelijke elementen en ook waterwerken als gemalen en sluizen.

We willen de visie in de komende jaren concreet uitwerken zodat we precies weten wat voor erfgoed we bezitten, wat we wel en niet overdragen en wat we gaan inzetten. De PvdA is van mening dat erfgoed van zichzelf van waarde is en ook zonder concrete inzet of functie gekoesterd moet worden.

Waterschapsbelastingen: de vervuiler betaalt

Zoals hierboven geschetst is het werk van het waterschap veelomvattend en kostbaar. Natuurlijk vinden wij dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dienen te dragen. Dat is bij de waterschapsbelasting door wettelijke beperkingen niet altijd goed uitvoerbaar. Binnen de mogelijkheden van de wet willen we het principe 'de vervuiler betaalt' consequent toepassen maar met oog voor het draagkrachtprincipe. Zo worden de kosten van de waterzuivering nu omgeslagen over alle huishoudens. Een eenpersoonshuishouden betaalt voor één persoon, alle andere huishoudens voor drie. Wij willen dat eerlijker verdelen door een tweepersoonshuishouden voor twee te laten betalen en drie- en meerpersoonshuishoudens voor drie. Een kleine verandering maar belangrijk voor tweepersoonshuishoudens die het niet breed hebben. Voorstellen om grotere gezinnen voor vier aan te slaan kunnen op onze tegenstem rekenen want dan worden de lasten voor grote gezinnen te zwaar. En natuurlijk worden de kosten van het opruimen van vervuild oppervlaktewater - door bijvoorbeeld illegale mestlozing of anderszins - verhaald op de veroorzaker. De PvdA streeft naar een gelijkmatige tariefontwikkeling van de waterschapsbelastingen en is daarom ook geen voorstander van de voorgestelde tariefsverhoging voor de natuurorganisaties.